

Sjællandske øer på charmeoffensiv

Arrangementet i København nød godt af alle de frivillige kræfter fra øerne, der gav en hånd og et smil med

Den 14. august fik luksus-krydstogtskibene i Københavns havn selskab af den gamle Omø-færgeselskab af den gamle Omø-færgeselskab, „Omø-sund“. For øboerne fra Agersø, Neksø, Sejersø og Omø var taget på charmeoffensiv i København

Initiativtageren bag øboernes besøg i hovedstaden var Færgeselskabet Vestsjælland A/S, der betjener de fire sjællandske øer. Og i samarbejde med beboerforeningerne på øerne oprettedes en stand på havnefronten ved siden af den fornemme „Amaliehaven“. Her fortalte plancher og øboere om de turisttilbud, der er at finde på øerne. Og hvis man ville høre om livet på en ø, så der også mulighed for det. Og den chance greb mange nysgerrige. Meningen med arrangementet var netop at sprede budskabet om, at de små øer er værd at besøge hele året. Og hvis nogen kunne fristes til vælge ø-livet, så ville det være en ekstra gevinst.

Date en øbo og havnerundfart
For de besøgende på standen var

der mulighed for at vinde fine præmier i et tombola. Blandt præmierne var bl.a. gratis færgebilletter, og hovedpræmien var intet mindre end en „date med en øbo“: Fægebillet, middag med en øbo, guidet rundtur og fortællinger om ø-livet. Og den gamle, solide Omø-færgeselskab, der til daglig bliver brugt som afløserfærgeselskab, sejlede hver time nysgerrige på havnerundfart, ganske gratis. Det var der mange, der gjorde brug af, såvel københavnere som udenlandske turister.

Happening for pressen

En af afgangene var pressen særlig indbudt til. Her underholdte spillemænd fra øerne, og de fik også fortalt om, hvad øerne kan tilbyde. Men pludselig blev den hyggelige stemning afbrudt af en melding om, at færgen var løbet tør for brændstof. På grund af de tårnhøje brændstofpriser og dårlig økonomi i færgefart havde der ikke været penge til at fylde tanken op. Men hjælpen var dog nær. En speedbåd lagde op

til færgen, og en dunk brændstof løste problemet. Journalisterne kunne ånde lettet op, og øboerne havde fået sat færgedriften på dagsordenen.

En succes

Carl Peter Lauritsen, direktør i Færgeselskabet Vestsjælland, betegner arrangementet som en succes. Han har ikke tal på, hvor mange der besøgte standen, men Omø-færgen sejlede 600 gæster rundt i havnen i løbet af dagen. Og arrangementet havde også en flot opbakning hjemmefra. Ikke bare de mange frivillige øboere, men også Slagelses borgmester, Lis Tribler, og Kim Steen Carlsen, direktør i Visit Sydvestsjælland, deltog aktivt i arrangementet. Og som Carl Peter Lauritsen siger, hvis man skulle have købt sig til al den omtale i form af annoncer, så var det løbet op i et sekscifrede beløb. Så måske skulle man gentage arrangementet med flere øer?

Claus Jensen

Solskin og gråvej

*Kommentar af
Henry Larsen*

Solskin og travlhed

En dejlig sommer går så småt på hæld. Der har været god tildeling af sol og varme. Det er strømmet ind med besøg af familie og venner. Derudover er mange, mange andre blevet fristet af det gode vejr til en tur med den lille færge, ud til ø-paradiset. Der hvor det hele er meget mere stille. Hvor man har tid til at snakke. Hvor der er en særlig stemning over den lille havn. Hvor man kun skal bevæge sig få minutter for at komme til stranden. Hvor solen stiger op af og går ned i havet.

Medens vore gæster slapper af, og forhåbentlig får ladet batterierne op, må nogle lokale op i et højere gear. Der er stor travlhed for dem, der er beskæftiget med turisme. Og når færgen kommer ind, kan vi alle opleve nærmest storbytrafikkaos på kajen. I dagligvareforretningen oplever øboerne for en stund det, som er normalen på fastlandet, nemlig at stå i kø ved kasseapparatet (Det kan vi næsten ikke klare). Udover dem i de egentlige turisthverv har mange andre øboere slidt i det med festivaler, guidede ture og meget andet. Rigtig, rigtig mange gør en uvurderlig indsats for at gøre øerne attraktive som feriemål. Det er hjælp til selvhjælp. For turismen giver et betydeligt bidrag, både til færgernes økonomi, og til at flere kan have en levevej på øerne. Det er alt sammen meget godt.

De grå skyer

Men desværre er der også mørke skyer i horisonten, som truer småøerne. En af truslerne er den store forkromede kommunalreform, som skulle give en rationaliseringsgevinst på mange milliarder. Der er bare det ved det, at det varer nogle år inden den slår igennem – hvis den slår igennem! Det vi oplever lige nu er desværre det modsatte. Vi oplever, at budgetterne skrider. Og når krybben er tom bliver øerne meget

synlige. Når politikerne er ved at køre træet i store tal, er det er så dejligt overskueligt at slå ned på, hvad en ø-skole eller en ø-sygeplejerske koster.

Samtidig er omkostningerne ved færgedrift steget markant den seneste tid. En af årsagerne er stigningen i olieprisen. Men også mandskabsløninger, priser ved dokning og indkøb af materiel er steget meget. Jeg vil ikke hermed antyde, at færgepersonalet får for meget i løn. Men når det statslige driftstilskud til færgerne ikke er steget med samme procentsats, som eks. lønstigningerne, giver det problemer for færgeselskabernes økonomi. Hvad angår oliepriserne er der det paradoksale, at jo mere de stiger, jo mere fosser der penge ind i statskassen via afgifter. Det er jo i virkeligheden ekstraskat på færgedrift.

Og så har vi PostDanmark, der har indført det de kalder nye „servicetilbud“, som stiller landdistrikter og øer ringere. Det rammer særligt hårdt på de øer, hvor de ikke har egen postbutik.

Vi mangler sandelig ikke udfordringer!

Politikere skal forstå sammenhænge
Dirch Passer sagde engang i en revyvisse: „Selvom det regner, så er solen der jo alligevel“. Det skal vi også huske på. Det gælder for os at finde positive udveje på udfordringerne. Og der er da noget at arbejde med. Alle vi møder og taler med synes, at småøerne er dejlige. At ø-samfundene skal bevares. At det er i orden, at færgedriften til øerne støttes. Den samme holdning møder

vi også i folketinget. Det skyldes ikke mindst, at øboerne selv er gode ambassadører for deres sag. Vores opgave er at få fokus væk fra enkelt-udgifter. I stedet skal vi have vore politikere til at forstå hvordan ting hænger sammen. Hvad mener jeg med det? Jo hør lige: Se – de penge, der går til øerne, har vi jo ikke gemt under hovedpuden eller syet ind i madrasserne. Vi er som alle andre forbrugere. Det eneste sted vi kan forbruge på øen er i dagligvareforretningen. Hovedparten af det øvrige forbrug lægges i købstaden i kommunen. Det betyder på almindelig dansk, at det der ydes til småøerne i tilskud fra EU, stat eller kommune går tilbage i samfundsøkonomien igen. Problemet for os er, at politikere kun tænker i isolerede kasser og ikke i sammenhænge. Vores opgave er at få politikerne til at forstå sammenhænge!

Der er garanteret også andre ting, vi kunne pege på. Jeg kan nævne et eksempel: For nogle år siden blev der i den gamle Bjergsted Kommune lavet en undersøgelse, hvor turister blev spurgt, hvorfor de besøgte kommunen. Det som de fleste svarede var: „Vi kommer her, fordi her er en havn, hvor der sejler færger til øerne“. Det svar kunne man godt tænke lidt over, for hvor meget betyder sådan noget for den lokale økonomi? Og så glem ikke, at øboere for øvrigt også betaler skat.

*

Ø-sammenslutningen inviterer til repræsentantskabsmøde

En gang om året afholder Sammenslutningen af Danske Småøer repræsentantskabsmøde, hvor repræsentanter fra de 27 øer inviteres til en weekend, hvor der diskuteres ø-politik og udveksles erfaringer. Det foregår i år d. 8.-9. november i Odense.

cj

Strynø's store rejse

En gang om året, lørdagen i skolerne efterårsferie, tager strynboerne turen over til Rudkøbing i sejlskibe med grøntsager, kunsthåndværk, kager, sylterier og godt humør. Og det gør de også i år d. 18. oktober. Der plejer at være trængsel og livlig handel ved boderne, når øboerne er kommet til købstaden. Mon ikke der vil være det igen i år?

cj

Indfør certificering af lokale fødevarer

Det er godt, at medierne har taget den kritiske lup frem i forbrugernes tjeneste, når det handler om lokale kvalitetsfødevarer. For det ligner bedrag af forbrugerne, når man markedsfører et produkt som et egnsprodukt af særlig kvalitet, når det eneste lokale, som i tilfældet „Smagen af Læsø“, er titlen på produktet. For det viser sig, i flg. medierne, at der i deres produkter hovedsageligt indgår råvarer fra eks. Polen og Canada og efter sigende, så foregår dele af produktionen ikke en gang på øen. Det er ganske enkelt branding på et falsk grundlag, og ren vildledning af forbrugeren.

Men det værste er, at de seriøse iværksættere og ildsjæle, der reelt forsøger at skabe et lokalt kvalitetsprodukt, risikerer at blive slået i hartkorn med de brådne kar i denne her branche. På småøerne knokler flere producenter for at skabe lokale kvalitetsprodukter, såsom cider, lammekød, juice, pølser, mv. Og når undertegnede på femte år har en produktion af kvalitetssyltetøj baseret på egne bær og vel at mærke på Strynø, der er væsentlig mindre end Læsø, så er det svært at forstå udtalelser fra „Smagen af Læsø“ om, at øen er for lille til at levere råvarer til produktionen.

Derfor ligner det et rigtig godt forslag, som Professor Flemming Just fra Syddansk Universitetscenter er kommet med. Nemlig, at indføre en certificering af lokale kvalitetsprodukter. Der må kunne laves en mærkning, som vi kender det fra de økologiske produkter, så forbrugerne ved, at de produkter, der markedsføres som lokale produkter, reelt også er det.

*John Sørensen, Strynø
Økologisk bæravler og syltetøjs-
producent, medlem af Småøernes
Fødevarer-netværk*

Åbent brev til Faaborg-Midtfyn Kommune

Når nu I vil spare Lyø Skole, sygeplejersken og medicin-depotet væk, så følger der meget med på øen.

Når skolen lukker og bliver solgt, hvor går vi så hen for at dyrke gymnastik, badminton og bordtennis? Og når vi vil på biblioteket, så er det der ikke mere. For det var på skolen. Skal vi så til Faaborg? Bliver der sat ekstra-færgе ind for, at vi kan benytte os af Faaborg-hallen?

Medicin-depotet har før været foreslået som en besparelse, men da blev det lovet os, at det ville der ikke blive rørt ved. Det er med til, at vi kan føle os trygge og vide, at vi kan blive hjulpet efter lukketid.

Sygeplejersken giver tryghed fordi når hun er på øen, ved vi, at vi roligt kan henvende os lige gyldigt, hvad tid på døgnet det er. Jeg ved, at hun også giver en hjælpende hånd, når turisterne har henvendt sig. Jeg ved også, at Falck bruger ø-sygeplejersken, når de bliver alarmeret og lægevagten bruger ligeledes ø-sygeplejersken til at vurdere patienten visuelt, som et supplement til deres egen telefoniske vurdering

Det er nogle af de tanker jeg har gjort mig om kommunens besparelser på Lyø.

Jeg har også spurgt i Velfærdsministeriet om, der ikke var et særligt tilskud til kommuner med øer.

Og det er der. Et særligt tilskud, der tidligere blev kaldt §19-tilskud, og var tænkt til fattige kommuner med øer, til at støtte udgifter til eks. skole, sygeplejerske, unges uddannelse på fastland mv. Faaborg-Midtfyn Kommune modtager 906.086 kr. i år 2009 i tilskud alene til dette.

Hvad bliver de brugt til???

*Mogens Windeleff,
formand for Lyø Beboerforening*

Rejsende turisme- og købmandskonsulenter

Som omtalt i sidste nummer af Ø-Posten kan småøerne nu tilbydes gratis konsulentbesøg til hjælp til udvikling på guide/turisme-området og/eller købmands-området. Så har jeres ø behov for hjælp og idéer til opstart eller videreudvikling og har I lyst til et besøg 1-2 dage af Hanne Tromborg Thaysen, Tunø (guide/købmand) eller Torben Bürgel Nielsen, Strynø (guide/turisme), så er vi klar til udrykning i efterårs- og vintermånederne. Og hvis det ønskes, så kan det kombineres med et besøg af Morten Priesholm, Småøernes Aktionsgruppe, der kan give gode råd om tilskudsmuligheder.

Midlerne er begrænsede, så kontakt os hurtigt, hvis det har interesse.

Hanne T. Thaysen, tlf. 86 55 31 41 eller tromborgthaysen@mail.dk eller Torben B. Nielsen, tlf. 23 314 302 eller torben@optimist.nu

Hanne Tromborg Thaysen, Småøernes Erhvervsudviklingscenter

Bliv støttemedlem af Sammenslutningen af Danske Småøer

Interesserer du dig for de danske øer? Så tegn et støttemedlemskab og modtag Ø-Posten 6 gange om året på din adresse. Det koster blot 150,- kr. om året.

Kontakt sekretariatet på sekretariatet@danske-smaaoer.dk hvis det har interesse!

Mindeord for Bjørn Karbo

Den 27. juli døde Sammenslutningen af Danske Småøers formand gennem de første 16 år Bjørn Karbo. Han blev 88 år

Bjørn var uddannet bogtrykker. Denne baggrund gjorde han brug af, da han under krigen gik ind i modstandsbevægelsen, hvor han bl.a. var meget aktiv med trykning af illegale blade. Han blev arresteret af Gestapo og sendt i koncentrationslejr. Efter befrielsen genoptog han sit erhverv, men KZ-opholdet havde givet ham så varige mén, at han efter nogle år måtte stoppe. Han og hustruen Ruth besluttede da at flytte til Askø for at leve et stille liv som fastboende i deres fritidshus. Det skulle dog vise sig, at Bjørn havde meget mere at give sit fædreland.

Der findes mange tilfælde i historien, hvor ting kun sker fordi den rette person er på rette sted, på det rigtige tidspunkt. Det er min faste overbevisning, at småøerne aldrig havde nået de samme resultater, hvis ikke netop Bjørn Karbo var der og trådte ind på scenen på det tidspunkt, da småøernes situation så allermost sort ud. Bjørn var en oratorisk mester, som, uanset hvilket spørgsmål han kom ud for, aldrig blev fanget på det forkerte ben. Og hans lynhurtige svar var ikke bare grebet ud af luften. Det var velunderbygget argumentation fremført med ægte ø-ildhu. Derfor opnåede han også respekt og dermed resultater. Han fik et særligt godt forhold til daværende miljøminister Chr. Christensen. Et venskab der førte til, at vi fik ø-støtteloven. Et tydeligt bevis på hvor afholdt Bjørn var blandt de folketingsmedlemmer, han forhandlede med viste sig ved, at de sørgede for, at han blev ridder af Dannebrog.

I de første par år havde Bjørn et tæt samarbejde med Jens Bech fra Strynø. Men i en periode derefter var han nærmest Ø-sammenslutningens en-mands-hær. Han måtte ofte reagere impulsivt i forhandlinger uden at have skaffet sig rygdækning. For foreningen var simpelthen Bjørn. Han lagde ikke skjul på, at han arbejdede efter devisen: Det er lettere at få tilgivelse end tilladelse. Og netop i kraft af sin stærke personlighed fik han altid opbakning. Det var det, han selv kaldte „oplyst enevælde“. For der var ikke midler i foreningen til de

Bjørn Karbo, fotograferet på generalforsamlingen på Barsø 1997

mange bestyrelsesmøder. Lange akademiske debatter på bestyrelsesmøder kunne nu også gøre Bjørn meget træt. Det passede ikke til hans temperament. Han var fra før rundkredsens tid. Men han skabte resultater. Han skabte de kontakter og det fundament, som vores forening fortsat arbejder efter.

Møder blev der dog holdt. Og i mange år foregik de ofte på Askø, hvor Ruth og Bjørn sørgede for både forplejning og overnatning. Ved sådanne lejligheder oplevede man Bjørns omfattende kulturelle og litterære vid. Han kunne strø om sig med digte og citater, og han var en mester i leg med ord. Bjørn havde den sorg, at Ruth for mange år siden blev alvorlig syg

og døde. Han fortsatte med at bo den meste tid i huset på Askø indtil for et halvt år siden. Den sidste tid tilbragte han på Bernadottehjemmet i Roskilde, som er opført til tidligere koncentrationslejr-fanger.

Jeg føler det, som et privilegium at have kendt og arbejdet sammen med en så inspirerende personlighed.

Æret være Bjørn Karbos minde!

Henry Larsen, formand

Nystartet økologisk rejsehold

Det nystiftede fødevarenetværk „Småøernes Økologiske Fødevarenetværk“, som administreres af Småøerne Fødevarenetværk har modtaget støtte fra FødevareErhverv til etablering af et økologisk rejsehold.

Rejseholdets opgave er at øge mængden af økologiske arealer, producenter og produkter på de 27 danske småøer. Rejseholdet samler relevante kompetancer til den enkelte opgave og vil tilbyde nye og allerede igangværende økologiske producenter rådgivning i forhold til produktudvikling, salg, branding, emballage og egenkontrol. Ud over besøg hos enkelt-producenter vil rejseholdet igangsætte udvikling af nye produkter, som kan produceres af producenter fra flere af de danske småøer i et netværkssamarbejde.

For yderligere information eller aftale om besøg, kontakt Småøernes Fødevarenetværk Kai Winter, Fejø, tlf. 5472 2121

Den 'stoute jyske herremand', der forførte øboerne... (selvom han var fra København)

I små-ø-sammenhænge føles det mærkeligt, at Bjørn Karbo ikke er mere... Så meget en 'øernes mand', og alligevel...

Jeg havde fornøjelsen at møde og samarbejde med ham forud for et problemløsnings-seminar i et af hans sidste formandsår i Ø-Sammenslutningen. Engageret, men samtidig bekymret for det barn, som han havde født. Som nu (dengang) havde fået eget sekretariat, og skulle stå på egne ben.

Kunne sekretariatets embedsmænd forstå øboerne og vice versa? Seminaret blev holdt på Pejrup Gl. Station på Fyn, (de fleste deltagere husker dog i dag kun, at musene krøb omkring os om natten....) Det blev starten på et mangeårigt bekendtskab og samarbejde op igennem de sidste formandsår og senest rigtigt aktivt i forbindelse med et interview hjemme hos Karbo på Askø op til

Ø-sammenslutningens 25 års jubilæum med hans mange gode tilbageblik. Man kan undre sig over, hvordan denne ærke-københavner, erhvervsmand, frihedskæmper, konservative og velhaver, kunne blive småøernes førstemand. Men man undrede sig ikke ret længe. For selvom han havde sin helt egen baggrund, så brændte han igennem med sine rene, klare holdninger til, hvordan småøerne ved at stå sammen kunne nå nye mål. Ja, til i det hele taget at kunne formulere fælles mål. Og han kunne bruge sin politiske fornemmelse (med og på trods af sin egen politiske grundholdning) til at etablere et ø-fællesskab. Dermed kunne han som ildsjæl forene gamle venstre-bønder, husmands-radikale, økologiske socialister og natur-frelste individualister for den sag, som blev hans efter kort tid som fastboende på hans egen fritidsø, nemlig Askø i

Smålandshavet. Og der er faktisk langt fra København over Askø til Fur... Hans store uegennyttige engagement fandt sted samtidig med at en sygdomsramt ægtefælle blev passet på Askø.

I tilbageblikket er det svært at se, hvilken anden personlighed, der kunne have opnået de resultater, som Bjørn Karbo nåede for Småøerne. Men Bjørn var der dengang, og han gjorde det...

I mindet om en ildsjæl
Jens Clausager, journalist og „ø-ven“

Småøernes Aktionsgruppe kan nu også støtte aktiviteter under fiskeriudviklingsprogrammet

Småøernes Aktionsgruppe har siden sommeren 2007 arbejdet på at blive godkendt til at fordele midler fra fiskeriudviklingsprogrammet 2007-2013. Nu har vi fået Fødevarerministeriets godkendelse.

Med penge fra fiskeriudviklingsprogrammet kan vi støtte projekter, som har relation til fiskeri, akvakultur eller andre maritime erhverv.

Vi kan støtte virksomheder, som vil udvikle nye produkter, nye ydelser og nye metoder. Målet er, at nytænkning og udvikling skal forbedre indtjeningen og jobskabelsen i virksomhederne.

Der kan også være tale om turismeprojekter, som har relation til de maritime erhverv, og som tilbyder kvalitet og nye oplevelser til småøernes turister.

Støtte til havnefaciliteter

Vi kan også støtte havnefaciliteter, der gør øernes havne spændende og attraktive både for øboere, erhvervsfiskere, færgedriften og turister. Vores støtte kan gå til investeringer i nye faciliteter

på og omkring havnene. Det kan f.eks. være investeringer i bygninger, udstyr og materialer. Men også aktiviteter og arrangementer, som gør havnene mere spændende og attraktive, kan komme i betragtning.

Virksomheder indenfor fiskeri og akvakultur kan få 40 pct. tilskud til investeringer o.l.. Almennyttige eller kollektive projekter under fiskeriudviklingsprogrammet kan få op til 60 pct. i støtte.

Ny udgave af støtte-vejledning

Fra fiskeriudviklingsprogrammet kan vi fordele ca. 1 mio. kr. til projekter på småøerne. Tilsvarende har vi et budget på ca. 2 mio.kr. til projekter, som hører hjemme i landdistriktsprogrammet.

De nye muligheder for støtte fra fiskeriudviklingsprogrammet har vi beskrevet i en ny udgave af vores vejledning. Her kan man også læse om ansøgningsprocedure, krav til ansøgningen osv.

Vi har ansøgningsfrist næste gang 1. oktober. Og igen 15. februar 2009.

Man kan finde vores vejledning og læse mere om tilskudsmuligheder og ansøgning på vores ø-hjemmeside www.aktionsgruppe.dk

*Morten Priesholm,
koordinator*

Fejbattinger sørger selv for færge

På grund af personalemangel har færgen til Fejø måttet indstille flere afgang til stor gene for øboerne. Femø-færgen måtte træde til for at betjene Fejø, men det betød op til tre timers interval for afgangene fra Fejø til Kragenæs. Så øboerne tog selv initiativ til at hyre færgen „Vejrø 1“ til at forbinde Fejø med fastlandet.

cj

Når fyrtårnet fortæller

Anholt Fyr er forvandlet til et eventyrtårn en regnvejrslørdag i august.

Det småregner hele vejen gennem Ørkenen. Men det er ikke koldt. Det er en stille, varm regn.

Alligevel lyser vores ansigter op i store smil, da vi når den lille kaffebod for foden af fyrtårnet. Det er en flok børn, som betjener boden, og de serverer varm kaffe og chokoladekage for os.

Det er den perfekte velkomst, og et fint startskud for vores oplevelser i og omkring fyrtårnet på østspidsen af Anholt – måske Danmarks ensomst beliggende bygning, fem kilometer fra de nærmeste huse i Anholt By.

En duft af Kölnerwasser

Det er et eventyrtårn, vi besøger i dag. Fra et lille rum inderst i tårnet lige indenfor den store indgangsdør lyder musik. Det er vist en vise om det store hav uden for tårnet, om fiskerne, om krigsskibene, om fragtbådene, om havsnød og forlis. Musikken følger op os ad den snoede trappegang. Vi når et tårnrum, der er udstyret med håndklæder i pæne stakke, et vaskefad, et spejl, et par stykker hånd-sæbe (med duft af Kölnerwasser). Hvad er nu det? Er det her fyrmesterkonen udlevede sine hede drømme om et andet og renere liv? Eller er det fortællingen om fyrtårnet, der blev forvandlet fra et lysende pejlemærke med en livsvigtig og anerkendt funktion til et intetsigende og tomt wellnessagtigt renhedsmareridt?

Et andet sted i tårnet står 60 eller måske hundrede små figurer formet i ler i en niche foran et af tårnvinduerne. De vifter i lyset, som en stime af hvalfinner, der dukker op over havoverfladen. Eller som hjerteformede planter, der strækker sig mod dagslyset udenfor vinduet. Sådan er leret med til at forme det nye i tårnet: På et gulv øverst oppe lige under lamperne og prismerne ligger en lerkube og suger til sig af verdenshavene. Nede ved indgangsdøren er det tre frønnede og etbenede lervæsner, der med store åbne øjne hviler sig op ad den slidte, hvidkalkede mur.

Spøgelseshistorier og eventyr

Senere. Flere trappetrin senere. Hen på aftenen. Nu er det fortællinger og sang, der fylder fyrtårnets rum. Ib arbejdede i fyret for 60 år siden. I aften fortæller han

Ib Rasmussen

Ely Steenberg

Velkomst

Aksel Striim

Tid til eftertænkshed

Der fortælles

Kiosken

blandt andet historien om den tyske soldat, der som et drillestykke lavede vanvittig luftgymnastik højt til vejrs i tårnet. Han kan også en spøgelseshistorie fra fyret.

Katrine er tilrejsende eventyrfortæller og beretter om prinsesserne, bjergtroldene og bondesønnen i eventyret om det gyldne tårn, mens Aksel med en bue trækker musik ud af en gulvviolin.

Nåh ja, og så var der dagbogshistorien om mukkerejen, fyrmesterens migræneramte kone, som dengang for 80 år siden kunne ødelægge ethvert godt selskab. Og glem ikke Etlis beretninger om forlis, havsnød, isvintre og bjergningsaktioner. Det var kolde gys, intriger og heltedåd.

Fyrtårnet i en nøddeskal

170 mennesker eller flere besøgte fyrtårnet den dag. Nogen kiggede på kunst, andre nød udsigten fra toppen. Nogen lyttede til historier, andre lagde mærke til havets lyde mod stranden og høfderne. Nogen smagte på et eventyr, andre spiste chokoladekage. Alle fik en oplevelse.

Det var fyrtårnet i en nøddeskal, vi fik den dag. Fyrtårnet strakt ud til det yderste og et destilleret koncentrat af havet, stranden, tårnet, øen, vinden, plastikaffaldet, sandkornene, drivtømmeret. Set med andre øjne. En flaskepost med tusind fortællinger.

Da det hele var slut ved nitiden, valgte vi vejen langs nordstranden. 2½ time langs havet og gennem mørket med ryggen til fyrtårnets signaler og med kurs mod de blinkende lys fra radartårnet inde bag Anholt By.

Malene Pedersen, billedkunstner og anholtboer, har via Småøernes Aktionsgruppe, fået støtte til Fortællinger i Fyrtårnet.

Billedkunstner Sabine Popp, musiker og komponist Aksel Striim, sanger og fortæller Katrine Faber og fyrgårdens ejer Hans Arén er også med i gruppen bag arrangementet. Anholtboerne Etlis Steenberg og Ib Rasmussen bidrog i år med lokale fortællinger.

Læs mere på www.fortaellingerifyrtaarnet.dk

Morten Priesholm, koordinator, Småøernes Aktionsgruppe

Endelave Flet – et virksomhedsportræt

I 2006 startede Lene Iversen sin virksomhed Endelave Flet. På det tidspunkt havde hun boet sammen med sin mand og sine 3 børn på Endelave i 15 år. Hun havde lært at flette af Henry Hansen – og da han valgte at flytte væk fra Endelave og stoppe sin virksomhed som underleverandør til Frits Hansen, så slog Lene til. Med Lenes ø-bevidsthed kunne hun se, at det var for god en virksomhed til at blive lukket. Produktionen havde en oplagt størrelse til at være en god produktion for en virksomhed på Endelave. Lene kontaktede Frits Hansen og fik den aftale, at hun kunne stå for, at de to Poul Kærholm-stole PK 20 og PK 24 fortsat skulle flettes i Danmark på øen Endelave. Produktionen af PK 22 skulle flyttes til Polen, men det var Lene der skulle rejse af sted og oplære de polske flettere.

Ud over at Lene nu fletter 50-60 stk af PK 20 og PK 24 om året foretager hun også omfletning af gamle stole. Med sin sans for forretningsmuligheder har Lene fået ombygget sit værksted, således at hun kan åbne op for besøgende, der et par timer hver dag i turistsæsonen kan komme ind og se Lene flette det fornemme og krævende håndarbejde, som fletningen af Poul Kærholms stole er. Yderligere en forretningsidé har Lene realiseret ved at åbne for Bed & Breakfast for folk, der kommer rejsende med en stol, de skal have omflettet. En snæver, men præ-

Endelave Flet, et eksempel, hvor produktion og oplevelsesturisme integreres

cis niche inden for såvel stoleflet som oplevelsesturisme.

I virksomheden Frits Hansen bruger man også Lene til at demonstrere håndværket på events for det internationale sælgerkorps, så ind mellem rejser Lene til Allerød. Det er vigtigt, at sælgerne er klar over den krævende håndværksmæssige fletteproces, der er en del af det unikke produkt de sælger.

Når Lene tager til Allerød eller Polen for Frits Hansen har hun foldere med på engelsk om Endelave Flet samt nogle af øens produkter. Rejer, fårespegepølse og æblemost er et autentisk

produkt fra en lille ø uanset hvilket sprog man taler og det er dét, som folk vil have. „Nå, det er hende fra Endelave“, siger de. Lene har formået at skabe sig en ø-identitet med sin virksomhed, så hun ikke bare sælger sit fornemme flet på PK 20 og 24, men hele ø-livet på Endelave.

Læs mere om Lene og hendes virksomhed Endelave Flet på www.endelaveflet.dk

Anne Moloney, Småøernes Erhvervsudviklingscenter

Kender du virksomhederne på de 27 danske småøer?

Forskning om erhvervsudvikling i Europas udkantsområder – herunder de danske småøer – peger på nødvendigheden af, at vi samarbejder og produktudvikler. Dels for at vores egen virksomhed kan overleve, men også for at de 27 danske småøer på sigt kan fortsætte som levende helårssamfund. Hvis vi, der driver virksomheder på de danske småøer i højere grad skal kunne samarbejde, ja, så kræver det blandt meget andet at vi får kendskab til virksomhederne og deres potentiale. Vi vil gerne bringe en række miniporætter af virksomheder på Småøerne det følgende år; man kan lære virksomheden bedre at kende ved at gå til en grundigere præsentation på Småøernes Erhvervsudviklingscenters hjemmeside – eller naturligvis: virksomhedens egen hjemmeside. På www.smaoeernes-erhverv.dk har vi oprettet et register over de fleste virksomheder på de 27 danske småøer. Skulle din virksomhed ikke være nævnt beder vi dig om at kontakte os på info@smaoeernes-erhverv.dk, således at registret kan være så opdateret som muligt.

Småøernes Erhvervsudviklingscenter

Folketinget på ø-tur

Folketingets ø-kontaktudvalg måtte i foråret udskyde deres tur til Smålandshavets øer Askø, Femø og Fejø. Den gennemføres i stedet den 25.-26. september. Ved besøget får øernes beboerforeninger mulighed for at fortælle om de lokale udfordringer og muligheder.

cj

Dialog med Post Danmark

Den 18. august var repræsentanter fra Sammenslutningen af Danske Småøer og Landsbyerne i Danmark til møde med Vicedirektør Søren Ravn Jensen og Informationschef Lars Kaspersen fra Post Danmark. På dagsordenen var de velkendte serviceforringelser i landdistrikterne. Det var et godt møde i den forstand, at der var god tid til at udveksle synspunkter, mens det vil være forkert at sige, at mødet nærrede håb om en tilbagevendende til den service, der var gældende indtil udgangen af 2007. Men der blev aftalt et nyt møde, hvor vi vil gå i dybden i en snak om, hvordan postservicen kan forbedres på småøer og i landdistrikter for såvel private og erhvervsdrivende.

På mødet fremlagdes også et ønske fra Femø om muligheden for et eget

postnummer. Begrundelsen for ønsket er, at et eget postnummer er med til at styrke den lokale identitet; at et eget postnummer minimerer risikoen for fejlafleveringer af post og fragt; og endelig, at postnumre ofte bruges af andre instanser, eks. forsikringsselskaber til beregning af forsikringspræmier. Og i sidstnævnte tilfælde kan det være en fordel at have et ø-postnummer frem for at have et fastlandspostnummer, da eks. risiko for indbrud jo nærmest er ikke-eksisterende på en ø. Men Søren Ravn Jensen slog fast, at postnumre er et værktøj, som postvæsenet har „opfundet“ til deres brug, og at postnumre til meget små lokaliteter i praksis vil være uhåndterligt, eller i hvert fald meget dyrt at indføre. Og vedr. risiko for fejlleverancer,

så kan det kun anbefales, at man tilføjer stednavn, når man opgiver sin adresse, så bør den risiko kunne elimineres. Og endelig, så tilføjede Søren Ravn Jensen, at det da kun er glædeligt, at andre instanser også har gavn af postnummer-systemet, men at eksemplet med forsikringsselskabernes brug af postnumre til fastlæggelse af præmie bør kunne løses ved at kontakte sit forsikringsselskab. Der findes jo andre måder at dokumentere sin ø-bopæl på. Søren Ravn Jensen oplyste i øvrigt, at postnummer-systemet blev indført i 1967, og at Femø mistede sit eget postnummer i 1973.

Claus Jensen, sekretariatsleder

Jubilæums-olympiade

I 1984 fik Fejø idrætsforening den idé at arrangere en ø-olympiade. Den har været holdt hvert år siden. Og i dagene 27 – 29. juni mødtes man på Sejerø for 25. gang. Og det er en begivenhed, der især trækker unge øboere til, som måske ellers har forladt deres ø for arbejde eller uddanne sig.

Der var omkring 190 deltagere fra Agersø, Årø, Avernakø, Lyø og Hjarnø, som sammen med atleterne fra Sejerø dystede på grønsværen. Udover de traditionelle discipliner, var der i år også sumobrydning på programmet.

Ved aftenpåspisningen i det store telt

Sofie og Julie fra Agersø var de glade modtagere af prisen for at have ydet den mest positive indsats

lørdag aften var der 300 deltagere. I anledning af jubilæet var der 3 ret-

ter mad. I samme anledning var der ikke kun en pokal, men guldmedalje til alle spillerne på de vindende hold. Ø-sammenslutningens nystiftede pokal til en deltager, der i weekendens løb havde ydet en positiv indsats, gik til pigerne, Sofie og Julie fra Agersø. Og så var der medalje og vin til Gitte fra Agersø, som havde deltaget i alle 25 olympiader. Det kan man da kalde olympisk rekord

Der var musik, fest og hygge til langt ud på natten, indtil deltagerne mættede, møre og saftspændte, begav sig til deres telte.

Henry Larsen

KALENDER 2008

25.-26. september:	Folketingets Økontaktudvalg på tur til de lollandske øer
1. oktober:	Ansøgningsfrist til Småøernes Aktionsgruppe, tjek www.aktionsgruppe.dk
2. oktober:	Bestyrelsesmøde i Sammenslutningen af Danske Småøer
1. november:	Ansøgningsfrist til Skov- og Naturstyrelsens §4-midler (ø-støtte)
7. november:	Bestyrelsesmøde i Sammenslutningen af Danske Småøer
8.-9. november:	Repræsentantskabsmøde i Sammenslutningen af Danske Småøer
20.-22. november:	Aktionsgruppen inviterer til turismeseminar på Hjarnø

Det får kommuner med øer i ø-relateret tilskud

I tabellen herunder kan ses tilskuddene for år 2009 til kommuner med øer. Søjlen „Driftstilskud“ udgør det tilskud, som før kommunalreformen blev givet som et øremærket tilskud af amt og stat til driften af færger.

Og i søjlen „Investeringsstilskud“ ses det årlige beløb som gives til kommunerne, og som de så, lidt populært

sagt, selv forventes at spare op af til fremtidige investeringer i nye færger. Før blev støtten givet, når man stod overfor en konkret investering. Udover et grundbeløb, så fordeles investerings-tilskuddet efter parametre som befolkningstal, sejltilid og øens areal.

Den tredje søjle „Særtstilskud“ er der kun seks kommuner der får. Det er det

tilskud, der før kommunalreformen gik til særlig økonomisk trængte kommuner med øer. Det var Bjergsted, Skælskør, Ravnsborg, Faaborg, Rudkøbing og Sundsøre kommuner. Og det tilskud er altså fulgt med over i de ny større kommuner.

Claus Jensen

Sammensætning af Ø-tilskuddet for 2009 efter §20 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud

Kommune	Ø-samfund	Driftsstøtte	Invest.støtte	Særtstilskud	I alt	1.000 kr.
Kalundborg	Sejersø/Neskelø	5.153.752	1.883.425	2.571.686	9.608.864	9.609
Holbæk	Orø	2.303.982	1.809.945	-	4.113.927	4.114
Slagelse	Agersø/omø	4.923.604	1.786.935	1.598.976	8.309.515	8.310
Lolland	Askø/Femø/Fejø	9.109.867	2.683.862	3.357.849	15.151.579	15.152
Assens	Baagø	1.269.473	346.020	-	1.615.493	1.616
Faaborg-Midtfyn	Avernakø/Lyø/Bjørnø	2.148.943	1.370.681	906.086	4.425.709	4.426
Ærø	Birkholm	232.123	459.985	-	692.107	692
Langeland	Strynø	1.072.163	879.623	386.419	2.338.206	2.338
Svendborg	Drejø/Skarø/Hjortø	3.067.287	1.802.488	-	4.869.775	4.870
Haderslev	Aarø	1.264.112	551.215	-	1.815.327	1.815
Aabenraa	Barsø	880.888	277.442	-	1.158.330	1.158
Esbjerg	Mandø	232.243	-	-	232.243	232
Horsens	Endelave	5.862.605	1.130.272	-	6.992.876	6.993
Hedensted	Hjarnø	935.943	445.470	-	1.381.413	1.381
Struer	Venø	1.579.595	617.209	-	2.196.804	2.197
Norddjurs	Anholt	2.969.098	2.286.729	-	5.255.827	5.256
Odder	Tunø	1.016.320	876.948	-	1.893.268	1.893
Skive	Fur	1.960.834	1.631.704	2.851.507	6.444.045	6.444
Aalborg	Egholm	765.007	368.684	-	1.133.691	1.134
I alt		46.747.837	21.208.639	11.672.524	79.629.000	

Kilde: Velfærdsministeriet

Jubilæum på Venø

På Venø har man fejret „Venø Færgefart“'s 50 års jubilæum med en fest, hvor bl.a. Struers borgmester, den lokale beboerforeningsformand og Kristen Touborg (SF), medlem af Folketingets Ø-kontaktudvalg var med til at præge festen. Og så kan venøboerne snart se frem til en ny færge, idet der er givet startskud for at bygge en ny færge til øen, der forventes i drift fra år 2010.

cj

Strynø trækker befolkningstallet op

Øerne har tit et ufortjent ry for at være lig med stilstand eller tilbagegang. Men i forbindelse med en analyse Langelands kommune har fået lavet, konstateres det, at Strynø sogn, som det eneste af kommunens 17 sogne har haft en befolkningsfremgang i perioden år 2005 til 2007. Så konklusionen må være, at småøer også kan være et godt kort på hånden, når kommunerne skal ud og finde tilflyttere.

cj

Seminar

Ø-turisme: Nye kunder, nye oplevelser, nye forretninger

På Hjarnø Kursuscenter den 20.-22. november 2008

Turisme er et af de vigtigste erhverv på småøerne. Men hvordan udvikler vi turismen til gavn for vores små lokalsamfund? Hvad vil kunderne have? Hvad kan småøerne tilbyde? Hvad kan ø-virksomhederne tjene penge på? Og hvad er bæredygtig ø-turisme?

Småøernes Aktionsgruppe holder turisme-seminar for øboere, som på den ene eller anden måde arbejder med turisme. Det er et seminar for spisestedet, ø-guiden, bed & breakfast, ferielejligheden, kroen & hotellet, købmanden, gårdbutikken, færgeselskabet, naturvejlederen og alle andre, der har ø-turister som kunder.

På vores seminar hører du om:

- ◆ nye oplevelser, produkter og tilbud til turisterne
- ◆ samarbejde om ø-turisme
- ◆ kvalitet, natur og kultur som vores potentiale
- ◆ kunderne og vores markedsføring
- ◆ sådan har de gjort på Læsø Saltsyderi

Og fra vores egen ø-verden

- ◆ krydstogter til de danske småøer
- ◆ pakkelsninger og guidede ture på Tunø
- ◆ turismesamarbejde på Sejerø

Med oplæg fra blandt andre:

- ◆ Poul Christensen, sydemester, Læsø Saltsyderi
- ◆ René Bengtson, turistchef og Sejerø-kender, Kalundborg Turistbureau
- ◆ Hanne Tromborg Thaysen, guide og leverandør af pakketure, Tunø
- ◆ Michael Hjorth, rejse- og krydstogtsarrangør, Albatros Travel

Og så møder du øboere fra turistbranchen – til debat, erfaringsudveksling og hyggeligt samvær. Det lover vi.

Der kan forekomme ændringer i programmet.

Flere oplysninger hos Morten Priesholm på tlf. 38 33 00 67 og på www.aktionsgruppe.dk/turisme

Pris

For medlemmer af Småøernes Aktionsgruppe er prisen 600 kr inkl. overnatning og forplejning. Ikke-medlemmer skal betale 800 kr. Medlemskab af foreningen er gratis. Indmeldelse i foreningen kan ske samtidig med tilmelding til seminaret. Husk, at kursusgebyret kan bogføres som en udgift i dit virksomhedsregnskab.

Tilmelding

Tilmelding senest den 5. november 2008 til Bodil Nyborg på tlf. 62 51 39 93 eller bn@danske-smaaer.dk. Vi registrerer først tilmeldingen, når kursusgebyret er betalt på konto nr. 9100 (reg. nr.) 45 01 77 02 94.

Seminaret er støttet af EU og Velfærdsministeriet

Omøs dagligvarebutik fylder 100 år

Den 1. november kan Omø Brugsforening fejre at der har været dagligvarebutik i den nuværende bygning i 100 år. 1908 var nemlig året, hvor foreningen erhvervede ejendommen Fyrvej 13 og kunne flytte fra lidt mere ydmyge lokaler. På trods af faldende befolkningstal

på øen og de senere års økonomiske problemer for brugsforeningen er det lykkedes forretningen at overleve, og Omøboerne kan derfor fejre at de uafbrudt gennem 100 år har haft deres egen dagligvareforretning. Billedet er taget af fotograf Boye Koch til *Omø Fiskerkalender*

2008, hvor Omøs fiskere stillede op for at støtte Omøs dagligvarebutik. Kalenderen kan i øvrigt stadig bestilles på www.omoe-net.dk.

cj

Ø-POSTEN

Nyheder fra S sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for S sammenslutningen af Danske Småøers holdninger.

Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.

Redaktion: S sammenslutningens bestyrelse

Henry Larsen, Sejerø, ansv.h. 59 59 01 67
Dorthe Winther, Omø 58 19 91 80
Mimi Jespersen, Drejø 62 80 08 82
Jørgen Overgaard, Hjarnø 75 68 34 73
Anitta Reher, Strynø, 62 51 53 35
Paul Svennesen, Barsø, 74 61 82 87
Randi Klíngenberg, Avernakø 62 61 80 68
Mogens Windeleff, Lyø 29 45 39 45
Redaktør: Claus Jensen
Layout: Erik Steenstrup Dyhr
Foto: Morten Priesholm, Kim Steen Carlsen/
Visit Sydvestsjælland, Lone Nielsen, Boye Koch, Lene Iversen, Helene Hennings

Ø-Posten udgives med tilskud fra Skov-og Naturstyrelsen.
Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.
Tryk: Lito Tryk Svendborg
Oplag: 3000
Redaktionen afsluttet 7. september 2008
Abonnement: 150 kr. pr. kalenderår.
Ø-Posten:
Sammenslutningen af Danske Småøer
Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing
Tlf. 6251 3993 Fax. 6251 3996
E-mail: sekretariatet@danske-smaaoer.dk
Internet: www.danske-smaaoer.dk

Sammenslutningen

af Danske Småøer